

EL VALLÉS

Setmanari autonomista

Preus de subscripció

ESPAÑA, trimestre, ... 1'50 Ptas.
 EXTRANGER, semestre. . . . . 4'50 »
 Número corrent, 10 céntims. Atrassat, 20 id.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

lletjós, 31. - GRANOLLERS

Anuncis y reclams, á preus convencionals.

No s'admeten escrits sense firma.

ELS ORIGINALS NO 'S TORNEN

SOLIDARITAT

Catalunya está donant un exemple sobirà d'educació política; aquest exemple demostra la virtualitat de les nostres doctrines autonomistes, la eficàcia de la nostra contínua propaganda.

Els nostres principis se propaguen y arrelen en la societat catalana d'una manera prodigiosa. Sempre hem sostingut y molt ha costat de fernes entendre, que 'n l'ordre dels interessos polítics, tot lo que no afecti concretament á la idea d'autonomia, es accidental. Hem sostingut sempre que dins del catalanisme hi caben homes de totes les idees y de tots els estaments; que no tenia importància de cap mena, una qüestió dinàstica y la qüestió de la forma de Govern.

Intel·ligències clares, no arribaven á capirho, entenebrades en aquest punt per prejudicis d'escola y per una constant tradició sobre el modo de ser de les organitzacions polítiques. No comprenien els homes lluitant per un ideal, pera infiltrarlo en la vida política y social del país, sense un Quefe que residís á Madrid y que manés á una colla de grups y grupets de ciutats y viles; no comprenien que aquestes idees poguessin pendre increment y triomfar, sense que 'ls seus homes arribessin á ser ministres y governadors; no comprenien en fi, la vida d'una idea política, independent d'un partit polítich.

Ara ho van veient, de quina manera tan prodigiosa creix el catalanisme, ab tot y no subjectarse á aquells patrons antichs, ja que no solament creix y s'enforteix el catalanisme propiament dit, sinó que la idea autonomista caracterisa cada dia mes tots els partits polítichs, fins al punt de felshi perdre el seu caràcter de partit exclusivista, pera convertirlos en grans agrupaments d'homes lligats per aspiracions que resulten circunstancials devant la grandesa del ideal autonomista.

No altra cosa es la Solidaritat Catalana, agrupació de tots els partits polítichs catalans per l'interés suprem de la dignitat y l'autonomia de Catalunya. Dihem tots els partits polítichs catalans, tenint present que no tots els homes polítichs d'aquesta terra entren en la Solidaritat; pero es que als tals no devém considerarlos com á polítichs. Fora d'algun ignoscent ó d'algué que es tan esperansat, que encara creu en l'impossible d'un penediment dels partits turnants, lo demés no es mes que un agregat de farsants polítichs, mancats de tot ideal, ab la exclusiva mira d'expressar en benefici de la butxaca propia, la sanch del poble, posantlo als peus dels governants que

'ns odien y que encara que no'ns odiessin, serien incapassos de ben governarnos y administrarnos. Els tals catalans, que 's diuen conservadors ó liberals y que infesten ciutats, viles y pobles, no son homes polítichs; no 's mereixen cap consideració; no 'ls devém tractar ab el respecte ab que tractém als qui creyém que van errats. Ells no hi van d'errats; son uns malvats que tenen perfecta conciencia de que ho son.

En cambi, carlins, republicans y regionalistes de Catalunya, ens doném les mans en aquestos moments suprems pera la nostra Patria. Dissentím uns d'altres en moltes coses, pero 'l creixement de la idea autonomista, fa que un llas de germanor ens uneixi á tots.

Aquest ideal, no es, no te de ser pas exclusiu dels catalans. Te de ser l'aspiració de tots els espanyols. Per aixó aquelles intel·ligències superiors que en el Senat y en el Congrés representen altres regions del Estat y que 'n dies de recorts inesborrables, varen fer sentir la seva veu en defensa de Catalunya, de la llibertat y de l'autonomia dels pobles, mereixen l'agraiment de tots nosaltres, sense que ni tan sols volguém recordarnos de quin partit procedeixen. Son homes superiors, que s'avensen tal vegada als seus compatricis; be 's mereixen donchs l'Homenatge que Catalunya, la Universitat del regionalisme, 'ls hi prepara.

Anemhi tots, catalans, á rendir un tribut d'agraiment y d'admiració als homes ilustres que varen defensarnos; siguemhi á les Festes que 's preparen, sinó personalment, en esperit; enfortím la nostra fé en la causa de la llibertat y de Catalunya, boy preparant l'enderrocament de tanta farsa y tanta podridura com ens volta, pera aixecar en son lloch una organització política y social compatible ab la nostra dignitat, ab el progrés de la terra nostra, ab la civilització.

J. MASPONS Y CAMARASA.

Les vies de comunicació en la nostra comarca

I

Les carreteres de l'Estat

En algunes ocasions, poques, com si s'hagués distret l'Estat ha construït en el nostre país obres de verdadera empena, de una sumptuositat que feya se digués d'elles Obres de Rey, que porten en sí el sello de superior poder, y evidentment fetes pera passar á la posteritat. Bona mostra ne son el pont sobre

el Llobregat á Molins de Rey, y el tros de la carretera de Vich á Manresa comprés entre Coll de Malla y Collsuspina. Mes á la majoria dels cassos s'ha contentat en surtir del pas de la manera que ha pogut, quasi sempre ab gran petitesa de mires y alguna vegada ab una mesquindat ratllana á la miseria. Per desgracia la nostra comarca n'ofereix l'exemple ab las carreteres de Barcelona, de Mataró y de Sabadell.

Sis son les carreteres que l'Estat te á l'Alt Vallés qual capitalitat se pot adjudicar á Granollers; la de Barcelona á Ribas, la de Mataró per Parpés, de Llinás á Mataró, de Sant Celoni á Arenys, la de Caldes y Castelltersol y la de Sabadell á Granollers. Respecte al nombre res hi tením que dir, fins ens estranya que hagi construït alguna d'elles; les altres vies que existeixen ó hi falten evidentment corresponen á la Provincia ó als municipis, pero en lo que no 'ns podém conformar, lo que no pot passar sense protesta es en son valer ja que per ses deficiències no corresponen á sa importància ni serveixen per complert á l'objecte á que están destinades.

En quant á la primera, la mes important, comensa per tenir un trassat, que en alguns punts, ni menos arriba á un error, es simplement un desastre; no 's compren l'haguessen concebut motivant les pendents y rampes de Coll de la Manya y de Sant Antoni y les mes fortes encara pera creuhar dos torrents en el terme de Llerona. Tot aixó ab l'ausencia completa de ponts en el Ripoll, Riera de Caldes el Tenes, el Congost y Riera de Corró; y per si no fos prou ab un manteniment tant mesquí y descuydat que mes sembla obra provisional que carretera definitiva. En fi que es una via per hont s'hi passa..... ó no s'hi passa. D'arbrat poch y colcat com per incidència; á la majoria dels trossos, ó no n'hi ha ó s'ha deixat á càrrech dels propietaris dels terrenos limítrofes, que fan lo que 'ls hi sembla bé, y sempre ab una falta d'uniformitat y de método qu' esparvera. Rés, una delicia.

Ara se té coneixement que en el plan d'estudis pera aquest any vé comprés lo d'un pont sobre el Congost. Menos mal, encara que la cosa vá per lluny. Pero aixó no desfá cap de las apreciacions que exposém en aquest somer treball. Tot indica que 's procedeix empiricament, no obeeix á cap plan de general habilitació. Si 'l pont se construeix, lloat sia el Senyor, pero continuarà inhabilitada la carretera pera tot transit, de Granollers á Barcelona.

La carretera de Granollers á Mataró la trovém sense pont en el principal riu que atravesca ó sia el Mogent, que quasi may está sech y que en moltes ocasions no es vadejable,

quedant allavoras inútil en sa trajectoria y completament incomunicat ab aquesta vila l'important poble de La Roca.

De les carreteres de Sant Celoni á Arenys, de Llinás á empalmar ab la de Mataró y la de Caldes y Castelltersol poch ne dirém, no les coneixém prou pera poder senyalar ses deficiències, pero creyém que en son conjunt poden ésser considerades com á passables. Respecte á la de Sabadell á Granollers ja es altre cosa; aquesta carretera s' acaba de construir, es nova de trinca, y no obstant els que l'utilisin se veurán obligats á vadejar tots els torrents y rieres que atravesa. Aixó si que no té explicació; sisquera en les ja esmentades, cap la disculpa de haver sigut construïdes en época en que no 's coneixia ó no s' havia desenvolupat la locomoció actual en totes ses manifestacions, en que tampoch s' ofería tan frecuentment el trasllat de grans pesos pera ussos industrials, ni de moviliari en conductora. Pero avuy en plé sigle XX ¡quedar interromput el tránsit d'una carretera per haber plogut una mica terres amunt! Fins ara s' havia consultat el barómetre pera la sortida dels ports marítims, en endevant s' haurá també de consultar pera anar en automóvil de Granollers á Sabadell.

A nosaltres tot aixó ens maravilla molt, pero no sabém que 'ns maravilla més, si el poch empaig en que l' Estat tracta al país ó la tranquil·litat verament moruna d' aquest en soportarho. Ni una protesta s' ha aixecat abans ni ara, d' autoritats ni de particulars, individuals ni colectives; com si no interessés. Pero aixó no pot durar, tenint com tenim el convenciment que en el fons, en la consciencia de tothom se veu clar aquest estat de coses; falten sols iniciatives, no de lamentació, sino pràctiques y per tothom secundades, demostrant que ens interessém per les coses que ens atanyen y fent veurer als poders públics que 'l país se 'n ha adonat, que l' Estat deuría de posarhi remey per esperit de verdadera justicia, y fins per propi decoro si no vol que quedi com á perenna manifestació de desprecí ó de impotencia.

Joseph M.ª DRAPER.

La resposta d' en Moret

Qui tingui solsament un dit de front ha d'admirarse de la desaprensió ab que en Moret, *el liberal*, contesta com á Qüefe del Govern, á les peticions que li feren diferents organismes catalans, per correu del seu bras dret, el comte de Romanones. Y d' entre altres etzegallades com clava, de tot aquell enfarfech de fugides d' estudi, de totes aquelles fuetades *decents* á les aspiracions d'un poble que somia ab son engrandiment per medi del treball, les que més ens revelen l'esperit contra aquest doctrinarisme cego dels nostres polítics son dugues: la sentència que formula *contra* la nostra llengua y l'insult que parlant de les suspensions de les garanties infereix als catalans.

Que éll, franch — massa, potser — ens confessés que el governant espanyol te de satisfer determinats elements, deu afavorir perillosos egoïsmes, y que la roda governativa ha de girar constantment á benefici ó á satisfacció d'alguns, poch, y no de tots, podríam dirli que malgasta una franquesa rayana en cinisme, el cinisme de confessar la gran veritat de son obrar, ab consciencia ó ab inconsciencia, cap al mal; pero éll no la gasta aquesta cinica franquesa. Ell enganyador, podríem dirli hipócrida, desde les esferes del Govern ten deix a afalagar á un tros d'Espanya al quin arruina ab sa política y aixó, aquest intent d'engany, en la terra de la llealtat, de la noblesa, ha d' aixecar contra d'él un enemich en cada home.

Perque aném á pams No cimentém mentida sobre

mentida, no encastellém ilusions, cenyimnos á realitats, y examinemho.

En Moret á la protesta de Catalunya contra aquest vici que tenen els governs — principalment els liberals — de suspendre les garanties, hi contesta dihent que no es d'ells la culpa sino dels mateixos administrats, afeginthi la pesada broma de que si aquets no violentessin l'estat normal de les coses, els governs no 's veurien obligats á pendre aquestes mides pera garantir l'ordre necessari en les diferents funcions del Estat. De manera que — per exemple — el darrer conflicte que avantcedí á la suspensió de les garanties constitucionals á Barcelona el crearen els mateixos ciutadans ¡Burla més sagnanta may s'ha proferit sota la capa del cel!

Lo mateix se pot dir referent á la sentència que dicta *contra* la llengua catalana. En aquesta cuestió sempre van á les fosques. Fem historia.

Temps endarrera el coix de la seva colla desde'l ministeri de Foment volía imposar la llengua castellana á les escoles catalanes. S'aixecá magestuosament la protesta de tot Catalunya contra aquell impolítich decret y en Romanones, á la popular embestida, reculá. Han passat ja molts dies desde allavors; han plogut nous afronts sobre la nostre terra á cada ensaig de Govern, fins arribar á aquest últim, que 'ns acaba de punxar ab aqueixa famosa lley de les jurisdiccions. Pero fent el desentés, ha convigut á n'en Moret que aquest D. Alvaro posat are á Governació, vingués á respallarnos, vingués á uclarnos la sanch de la punxada, y pera complir el manament, el ministre, hostatjat á Barcelona, entonant el *mea culpa*, ha declarat que coneguda Catalunya, que si are fos á fer, més ben dit, no descarregaría ses ires contra la llengua catalana.

¡Bonica confessió que retrata la lleugeresa dels nostres polítics! Pero seguim; deixemnos de comentaris... per are ... Ja es a Madrid en Romanones, ja endressa á n'en Moret la tirallonga de cárrechs que li han fet els catalans y entre élls la demanda de que 'ns sigui regonogada la llengua catalana. Y en Moret que dirian que contesta. Donchs *que la llengua espanyola es y seguirá siendo la llengua oficial* En bon laberinte ens ha ficat l'erudit President del consell. Perqué ¿quina es la llengua espanyola? Dubtém que ningú que tingui cabal judici puga respondre á la pregunta.

Nosaltres coneixém una llengua, la catalana, estesa desde arrán d'Andalusia fins al mateix cor de la Fransa moderna; llengua parlada per més de sis millions d'ànimes, antiquíssima, que encare te arrels en aquella Italia que 'ls catalans dugueren com á dot á Castella, y en quina parla hi vibra serenament, la concisió, la sequetat de l'ànima catalana tan poca amiga de les paraules com més enamorada de les obres. En sabém, á Espanya, una altre, la vasca, deixa de la nacional ibérica, estesa al mitj del Pirineu fregant á Fransa; altre gent, de l'os, l'Espanya, ens dú l'accent d'una altre llengua, la castellana, nascuda després de la nostre á la desfeta de la llatina; y encara, més enllá, á sobre Portugal, á l'altre cap de la espinada pirinenca, desplega sa volada la gallega-portuguesa. Totes aquestes llengües son les que animen als habitants de lo que avuy constitueix l'estat espanyol; els accents d'aquets llenguatjes, ab els dialectes respectius, son solsament els que ressonen de cap a cap d'Espanya. Senyor Moret, donchs; ó n'hi han quatre de llengües espanyoles ó no n'hi ha cap. Dir que será oficial una llengua, la espanyola, que no existeix, es, de consegüent, una barrabassada més que afegir á les moltes que vosté porta dites. Y prou. Havém tret aquets botons com á mostra de les *rahonades* contestes del President del Consell á les nostres lligítimes aspiracions; totes respostes de peu de banch que cap embestida seria poden aguantar: totes aixecades com castel! de cartes que's desploma á una petita bufada.

Y pensar que aquest home vol governar á la inglesa! ¡Quin fástich!

F. CANELLAS.

Crónica Comarcal

Palou

El próxim diumenge, 27 del corrent, se celebrará en aquest poble la festa del Roser ab la solemnitat de costum, ó sia: ofici y rosari ab orquesta, professó, dansa y balls de tarde y de nit en la societat *La Flor Vallesana*. Per totes aquestes funcions está contractada la renombrada orquesta «La Nova Catalana», de Granollers, que dirigeixen els professors senyors Sendra y Bertrán.

Segons tenim entés serán en gran número les famílies que tant de Granollers com dels demés pobles vehins vindrán á disfrutar de la festa, corresponent aixís á la crida que 'ls hi fem per medi de la present.

Caldas

Algunas de les transaccions fetes á l'últim mercat son: Ous, á 1'15 ptes dotzena; Monjets paretanes, á 13 rals quartá; Monjets de ganxet á 15 rals quartá; Patates, á 5'50 ptes quintá; Gallines, de 10 á 14 ptes parall.

Ha sigut nomenat Secretari del Jutjat municipal d'aquesta Vila, nostre bon amich en Avel·l Xalabarder y Serra. Al endressarli nostra enhorabona, cal fer constar que ha sigut rebut ab molta simpatia per sos convehins, felicitant ademés al M. I. Sr. Jutje de 1ª Instancia don Felip Rey per lo acertat d'aytal nomenament. El senyor Padrós que desempunya aquest cárrech interinament s' ha guanyat l'estimació de tothom per sos coneixements honradesa y voluntat.

Dissapte passat va morir la virtuosa senyora donya Josepha Gaspar, esposa y mare respectiva de nostres amichs don Joseph y don Francisco Torras, als quals doném el nostre mes sentit pesam, aixís com també al benvolgut amich don Francisco de P. Montserrat de qui era mare política la finada.

La delegació de la Cambra Agrícola establerta en aquesta Vila, adherida al homenatge de Solidaritat Catalana, ha acerdat delegar á don Joan Bta Germá y Durán, pera que la representi al acte que tindrà lloch demá diumenge á Barcelona.

La Garriga

Aquest poble comensa ja á canviar d'aspecte apesars de l'oposició que li fá el temps plujós y variable lo que sempre resta ó recau á alguns que ja tenen la maleta apunt; se nota ja la presencia de molts forasters al establiment y á algunes torres.

Molt lluida fou la funció y festes dedicades al gloriós Sant Isidre, patró dels pagesos; d'uns quants anys á n' aquesta part els administradors fan ab bon éxit, esforços perqué resulti lluida la festa del patró de la majoria de garrigans, esforços que son, com es natural, correspostos per tot el poble. Se passaren á la vigilia uns prospectes anunciant la festa; aquesta consistí ab una espléndida funció d'iglesia, la iluminació de primera; la capella del Coro "L' Espiga" acompanyada d' orquesta, part de corda y armónium, cantá ab una justesa extraordinaria una missa de *Botazzo* que fou estrenada en nostres Iglesies. El sermó estava confiat al Pare Rupert de Manresa, Caputxi, qui á causa de malaltia, no pogué cumplir son compromís, enviant á un altre Pare que en substitució del primer feu una hermosa plática recordant las virtuts del gloriós Sant. A la tarde, després d' indecisió á causa de la pluja que á cada moment ne deixava caure algunes gotes, lo que fou causa de que no hi assistissin tots els que'n tenien propósit, se feu la professó que no obstant, fou molt concorregu la y lluida.

Les autoritats sempre propicies á cooperar á totes les funcions, assistiren á dits actes.

No's limitá á funcions d'iglesia la festa de dia; al dematí al sortir d'ofici y pera fer gana per dinar, se ballaren un parell de sardanes; ball al que's despertá molta afició en aquest poble y per la tarde y nit l'orquesta "Moderna Catalana" que fou la que tocá en totes les funcions, executá una bonica colecció de balls en el saló del Teatre Circol de Recer u, el que estava plé de jovent disposat á ballar y moltes persones á disfrutar de la música y l'aspecte del local que estava engalanat ab molt gust.

"EL NORTE"

Companyia Anònima de Segurs
contra incendis

CAPITAL SOCIAL 5.000.000 de Ptes.

Agent: Ramon Raméntol.—Lletjós, 31.—GRANOLLERS

Banch de Préstems y Descomptes

de Barcelona

Sucursal à Lleyda y Vich

Caixa Ausiliar a Granollers: Palma, 19.

Compra y venda de valors y monedes.—Descompte de cupons.—Cobro y negociació de Lletres.—Giros pera tots els payssos.—Ordres de Borsa pera Espanya y Extranger, etc., etc.

Imprempta "La Industria"

de

JAUME JOSEPH

Santa Elisabet, 3.—GRANOLLERS.

Treballs econòmichs pera 'l Comers y la Industria.

Material modern pera obres y revistes.

Especialitat en esqueles mortuories

Banch Vitalici d' Espanya

Segurs de Vida

Capital Social.	Ptes.	15 000.000
Reserva en 31 Desembre 1903.	"	17.638.509
Capitals assegurats desde la fundació de la Companyia fins á 31 Desembre 1904 .	"	447.209.151'76
Pagat als assegurats fins á igual fetxa.	"	30.758.545'62

Aquesta Societat se dedica á constituir capitals pera la formació de dots, redempció de quintes y demás combinacions análogas, rendas vitalicies, immediates ó diferides y compra d' usu fructes y nues propietats.

Domicili Social: Ample, 64.—BARCELONA.

Delegació á Granollers y son partit: Carles Guimerá.—Plassa de la Corona, 5.—GRANOLLERS.

Publicacions ESTVDIS

Edicions Populares

HISTORIA DE CATALUNYA

Recopilació y resúm de totes les publicades per eminentes historiadors fins á la fetxa.

Desde'ls temps primitius fins al meeting de solidaritat catalana, celebrat á Girona el dia 11 de Febrer d'aquest any.

Obra d'estudi y propaganda.

Redacció á carrech de coneguts literats catalans.

Mapes y grabats.

Quaderns dozenals de 16 planas á 10 centims.

S' admeten suscripcions en l'Administració d'aquest pe riódich (carrer de Lletjós, 31.—GRANOLLERS).

SASTRERIA DE

J. GUASCH

Plassa del Bestiar, 42.—GRANOLLERS.

Tinch la satisfacció de participar á mos clients y al públich en general haver rebut els géneros de la temporada d'istiu.

Trajos desde 40 á 100 pessetes

PROMPTITUT, ECONOMIA Y ESMERADA CONFECCIÓ

Agencia general de Negocis

DE

MANEL TORT. — Plassa de la Corona, 6 — Granollers.

Aquesta casa, s' encarrega de la tramitació y despaig de tota classe d'assumpes Judicials, Administratius y particulars; Representacions, Proceures, Comissions: compra, venda y administració de tota classe de propietats, cens y dominis; préstems hipotecaris y en lletres; cobro de crédits de totes procedencies; Altes y Baixes de Contribució; Reclamacions; Redempció y venda de Cens; Procediments executius pera totes les Corporacions, Entitats y Oficines autorisades; Liquidació de drets Reials; Associació y expedients de quintes; Serveys y treballs especials pera 'ls Ajuntaments y Secretaris; etc.; etc.

Tractes y honoraris convencionals.

Abonats de varles classes ó tarifes.

El Problema Catalán obra escrita pel diputat provincial don Francisco Pi y Sunyer.—Preu: 30 céntims.—Se ven á l' Administració d' aquest setmanari. (Lletjós, 31.—Granollers).

Disponible